

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35318
Nom: Teràpia orofacial i miofuncional
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau Logopèdia	Teràpia orofacial i miofuncional	OPTATIVA

COORDINACIÓ

PUIG HERREROS CLARA

RESUM

L'assignatura "Teràpia orofacial i miofuncional" està adscrita al Departament de Psicologia Bàsica que pertany a la Facultat de Psicologia i Logopèdia de la Universitat de València i s'imparteix durant el quart curs del grau a Logopèdia.

És una assignatura de caràcter optatiu i quadrimestral que consta de 4,5 crèdits (ECTS), equivalents a 112 hores de treball de l'alumne.

L'assignatura té com a finalitat que l'estudiant siga capaç de dur a terme un procés d'avaluació i d'intervenció de les funcions orofacials (respiració, deglució, masticació, succió i fonoarticulació) tant en pacients amb una estructura anatòmica preservada com si no. Per tant, es presenten els continguts, les tècniques i els mètodes bàsics per poder realitzar una avaluació i intervenció logopèdica adequades amb pacients amb disfuncions orofacials d'origen divers i que poden afectar diverses funcions primàries.

La Teràpia Miofuncional (TMF) es troba emmarcada dins l'àrea de coneixement de la motricitat orofacial (MO) i és una disciplina que s'encarrega de valorar i corregir les disfuncions orofacials que poden interferir en les funcions estomatognàtiques: la succió, la masticació, la deglució, la respiració i la fonoarticulació. Aquestes disfuncions poden tenir un origen purament funcional, estructural o tots dos. La TMF s'utilitza en diferents trastorns i síndromes com en els respiradors orals, la deglució disfuncional o atípica, el bruxisme,

trastorns de l'articulació temporomandibular, subjectes amb malformacions d'origen genètic o no, etc.

L'assignatura es distribueix en 3 blocs ben diferenciats:

El primer (bloc 1) és un bloc introductori a la matèria on es pretén que els estudiants coneguen els conceptes bàsics que fan referència a l'àrea de la motricitat orofacial, la teràpia miofuncional, l'anatomia de les estructures orofacials, les principals funcions estomatognàtiques: respiració, succió, deglució, masticació i fonoarticulació; els patrons normals i els efectes de les principals disfuncions.

El segon bloc (bloc 2) té com a principal objectiu l'exploració i l'avaluació logopèdica de les diferents estructures anatomorfològiques que participen en les diferents funcions estomatognàtiques, així com les seues disfuncions principals.

L'objectiu del tercer bloc (bloc 3) es centra en la rehabilitació d'alguns trastorns miofuncionals.

L'assignatura es vincula de manera especial amb les assignatures: Anatomia dels òrgans del llenguatge i l'audició, Fisiologia dels òrgans del llenguatge i l'audició, Intervenció logopèdica en dany cerebral sobrevingut, Intervenció logopèdica en els trastorns de la parla i Fisioteràpia aplicada a la Logopèdia.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana haver superat els coneixements relacionats amb l'anatomia i la fisiologia dels òrgans de la parla, l'audició i la veu.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1203 - Grau Logopèdia

Aplicar els tractaments logopèdics amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats en funció de la patologia orofacial

Coneixement de l'anatomia dels òrgans del parla, audició i veu.

Coneixement de la fisiologia dels òrgans del parla, audició i veu.

Conèixer els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.

Conèixer i ser capaç d'integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu), lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el

llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.

Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la comunicació i el llenguatge.

Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, i establir objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent les diferents etapes evolutives de l'ésser humà, incloent-hi la perspectiva de gènere.

Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.

Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar en els entorns escolar, assistencial i sanitari formant part de l'equip professional. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb logopèdia.

Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la teràpia miofuncional: conceptes bàsics.

Introducció a la teràpia miofuncional: conceptes bàsics relacionats amb la motricitat orofacial i la teràpia miofuncional.

Ortodòncia i logopèdia: maloclusions dentàries.

Introducció a les funcions estomatognàtiques (respiració, deglució, masticació, succió i parla) i les seues alteracions: deglució atípica/disfuncional, mals hàbits orals, disfàgia, disfunció velofaríngia, etc.

2. Exploració i avaluació logopèdica de la motricitat orofacial.

Exploració i avaluació anatomorfològica i funcional del sistema estomatognàtic i les seues alteracions.

3. Intervenció logopèdica en motricitat orofacial.

Intervenció logopèdica en les alteracions del sistema estomatognàtic (respiració oral, hàbits orals nocius, deglució disfuncional, paràlisi facial, etc) a través de plans de intervenció i coneixement de mètodes i tècniques específiques per a la rehabilitació de cada disfunció.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	7,50
Estudi i treball autònom	60,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Classes teòriques impartides de forma presencial a l'aula, durant les quals es desenvoluparan els diferents continguts de la matèria, promovent alhora la participació activa dels estudiants a través de la resolució d'activitats i qüestions que vagen sorgint al llarg de l'exposició.

Classes pràctiques, amb l'objectiu de que els estudiants adquirixquen els coneixements i les destreses necessàries per a l'avaluació, la proposta d'un diagnòstic i l'elaboració de programes d'intervenció adequats per a cada pacient.

Tutories individualitzades on es realitzarà una supervisió als estudiants perquè puguin fer un seguiment adequat de les activitats formatives.

Treball individual i/o grupal de l'alumne, preparació de les activitats pràctiques, elaboració d'exercicis i informes.

Els materials a utilitzar inclouran: manuals, articles, protocols, informes, estudis de casos, i altres tipus de documentació i materials científics rellevants per a l'assignatura.

Serà necessària la utilització de l'Aula Virtual, la plataforma e-learning triada per la Universitat de València per afavorir els processos d'ensenyament-aprenentatge, així com la interacció professor-alumne.

AVALUACIÓ

La informació per obtenir la qualificació final de l'assignatura s'assolirà mitjançant dos procediments bàsics: avaluació final individual i avaluació contínua o de progrés (activitats realitzades a classe presencial, informes i/o treballs individuals i de grup, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, proves realitzades a classe, etc.).

A l'avaluació final individual es valoraran els continguts teòrics i pràctics mitjançant proves tipus test, orals, escrites i/o d'exercici de destreses i representarà el 70% de la qualificació de l'assignatura, sent el seu valor màxim de 7 punts (s'ha d'obtenir mínim un 3,5 sobre 7 per superar aquesta part).

L'avaluació continuada o de progrés del treball realitzat pels estudiants al llarg del curs es realitzarà a partir de la presentació oral i/o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics i maneig de proves diagnòstiques. Aquesta part de l'avaluació representarà el 30% de la qualificació de l'assignatura.

L'assistència a les pràctiques és obligatòria i per aprovar l'assignatura cal assistir com a mínim a un 80% de les classes. La no assistència ha de ser deguda a raons de força major ben documentades: condició de salut sobtevinguda, mort de familiar fins a tercer grau, citació judicial, examen oficial, acompanyament a un familiar de primer grau per motius mèdics. Els continguts i activitats realitzats a les classes presencials es consideren recuperables mitjançant prova escrita que es realitzarà en acabar la prova final oficial.

Dins l'avaluació continuada es distingeixen dues parts ben diferenciades: 1. Lliurament de l'informe de cada pràctica. Aquests documents que pujaran a l'Aula Virtual tindran un valor màxim de 2 punts (20% de la qualificació de l'assignatura); 2.- Altres activitats realitzades a les classes presencials: informes i/o treballs individuals/de grup no obligatoris, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, proves realitzades a classe (qüestionaris), participació en jornades, congressos o assistència a conferències, etc. El valor d'aquesta part és d'un màxim d'1 punt (10% de la qualificació de l'assignatura).

La nota final s'obté de la suma ponderada de les notes de cada part de l'avaluació, sempre que s'hagi superat la part corresponent a les proves escrites convocades oficialment i a l'informe de pràctiques.

Els estudiants que obtinguen una nota igual o superior a 9 podran optar a matrícula d'honor, atorgant-se aquesta matrícula en funció de la nota en ordre de major a menor. En cas d'empat es farà examen oral per decidir la persona que obtindrà la qualificació de matrícula d'honor.

Davant de pràctiques fraudulentas es procedirà segons el que determina el Protocol d'actuació davant de pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83sp.pdf>

La part teòrica (70%) tindrà caràcter recuperable en la segona convocatòria si no s'ha superat en la primera convocatòria. La part pràctica (30%), que s'avalua a través d'activitats pràctiques, participació activa a l'aula i entrega de informes, tindrà caràcter no recuperable en la segona convocatòria. La qualificació obtinguda a les activitats pràctiques (30%) serà vàlida únicament durant el curs acadèmic en què es realitza l'avaluació. En cas de no superar l'assignatura en cap de les convocatòries oficials del curs, aquesta qualificació no es conservarà per a cursos posteriors.

No hi ha diferències en el sistema d'avaluació entre la primera i la segona convocatòria. En cas que la part pràctica de l'assignatura estiga aprovada es guardarà la nota a la segona convocatòria; en cas contrari es realitzarà examen d'aquesta part per superar l'assignatura a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Levirini, L., & Rossi, E. (2023). *Terapia miofuncional orofacial* (1.ª ed.). Edra. ISBN: 8418706643.
- Parra Reyes, D. (2020). Anatomía muscular de las estructuras orofaciales. *Fundamentos anatomofisiológicos aplicados a la motricidad orofacial*. Psylicom Ediciones.
- Susanibar, F.; Parra, D. y Dioses, A. (coordinadores) (2016). *Motricidad orofacial: Fundamentos basados en evidencias* (2ª edición). Madrid: EOS
- Susanibar, F.; Marchesan, I.; Parra, D. y Dioses, A. (coordinadores) (2014). *Tratado de evaluación de motricidad orofacial*. Madrid: EOS.
- Queiroz, I. (2002). *Fundamentos de Fonoaudiología. Aspectos clínicos de la motricidad oral*. Buenos Aires: Editorial Médica. Panamericana.

Complementària:

- Puig-Herreros, C., Melo, M. y Rosell Clari, V. (2020). *Vocabulari de logopèdia: valencià - espanyol anglés*. Editorial Ángeles Carrillo Baeza.
- Moya, M., Susanibar, F. y Valdés, C. (2019). *Evaluación e intervención logopédica en Motricidad Orofacial y áreas afines*. Madrid: EOS.
- Chiavaro, N. (2013). *Funciones y disfunciones estomatognáticas*. Buenos Aires: AKADIA.
- Actis, A. (2014) *Sistema Estomatognático. Bases morfofuncionales aplicadas a la clínica*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
- Susanibar, F. y Parra, D. (2011). *Diccionario Terminológico de Motricidad Orofacial*. Madrid: EOS

- Bartuilli, M. (coord.), Cabrera, P. y Perrián, M. (2007): *Guía técnica de intervención logopédica. Terapia Miofuncional*. Madrid: Síntesis.
- Borrás, S. y Rosell, V. (Coordinadores) (2006). *Guía para la rehabilitación de la deglución atípica y trastornos asociados*. Nau Llibres: Valencia.